

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ МИКОЛАЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА УКРАЇНОЗНАВСТВА ТА СУСПІЛЬНИХ НАУК

Історія психології

плани практичних занять, ключові поняття,
питання для контролю і самоконтролю, творчі завдання, вправи, тести для
здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Психологія»
спеціальності С 4 Психологія денної та заочної форм здобуття вищої освіти

Миколаїв
2026

УДК 159.9(091)

I-90

Друкується за рішенням науково-методичної комісії обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету протокол № 8 від «20» квітня 2026 р.

Укладачі:

- Г. Ю. Суріна – канд. філос. наук, доцент Миколаївського національного аграрного університету
- Н. В. Мірошкіна – канд. філос. наук, старший викладач Миколаївського національного аграрного університету

Рецензенти:

- О. Й. Фурс – канд. психол. наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Державного університету економіки та технологій
- А. М. Лаюк – канд. психол. Наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Державного університету економіки та технологій

Вступ

Навчальна дисципліна «Історія психології» має одне з провідних та системоутворюючих місць в структурі фахової підготовки здобувача вищої освіти зі спеціальності С 4 «Психологія» та спрямована на формування теоретико-методологічного базису професійного світогляду та діяльності фахівця в галузі психології. Як навчальна дисципліна «Історія психології» покликана допомогти здобувачу вищої освіти досягнути розуміння сутності діяльності практичного психолога через засвоєння теоретичних та практичних знань в контексті сучасних досягнень психологічної науки, історико-психологічних закономірностей виникнення психологічних ідей, рушійних сил її розвитку, історичних етапів становлення психології як науки, обґрунтування сучасного стану розвитку різних напрямків психології. Курс охоплює історичний період розвитку психологічних ідей від часів Стародавнього світу до сучасних днів. Розглядаються концепції провідних зарубіжних та вітчизняних науковців. Курс «Історія психології» носить пропедевтичний характер та виступає засобом предметної інтеграції психологічної підготовки, елементом використання сучасних технологій навчання, є одним із способів актуалізації дисциплін фахової підготовки студентів. Предметом дисципліни є закономірності розвитку психологічних знань та становлення психології як науки. Лекційне викладення теоретичного матеріалу супроводжується виконанням студентами самостійних завдань, спрямованих на опрацювання літературних джерел і систематизації основного масиву знань, що складають зміст курсу.

Ключові слова: розвиток, теорія, психологічна думка, концепція, закономірність, душа, психіка, особистість, людини, свідомість.

Мета дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти розуміння закономірностей виникнення, розвитку та зміни психологічних парадигм та теорій в контексті розвитку психологічної думки та загальнонаукового дискурсу як основи професійного мислення та світобачення.

Завдання дисципліни:

- ознайомити здобувачів вищої освіти із напрацюваннями світової психологічної думки;
- дати виклад основних психологічних концепцій та проблем в їх поліфонічному та плюралістичному звучанні;
- розвивати у здобувачів вищої освіти навички самостійного аналітичного підходу до психологічних явищ;
- озброювати здобувачів вищої освіти основними вимогами, принципами та уявленнями сучасного наукового дискурсу, методології психологічного пізнання.
- сформувати у здобувачів вищої освіти вміння неупереджено ставитися до психологічних вчень.

Тема 1. Предмет вивчення, значення, принципи та методи дослідження історії психології.

План

1. Об'єкт, предмет, завдання та етапи розвитку історії психології.
2. Принципи та чинники розвитку психології
3. Методи історії психології.

Ключові слова: принцип детермінізму, принцип єдності логічного та історичного, принцип системності, принцип об'єктивності історико-психологічного дослідження, історико-генетичний метод, історико-порівняльний метод, історико-системний метод біографічний та автобіографічний методи, методи категоріального аналізу, предмет історії психології, об'єкт історії психології.

Теми рефератів

1. Основні етапи розвитку психології як науки.
2. Чинники, що визначають розвиток психології.

Питання для самоперевірки та самоконтролю

1. Назвіть основні етапи розвитку психології.
2. Що таке принцип детермінізму?
3. Що таке принцип системності?
4. Що таке принцип розвитку?
5. Назвіть предмет, методи та завдання історії психології, як науки.

Тема 2. Виникнення і розвиток психології у країнах Сходу

План

1. Основи психологічного мислення у первісних людей.
2. Зародження психологічної думки на Сході.

Ключові слова: душа, анімізм, тотемізм, фетишизм, магія, конфуціанство, даосизм, дао, карма, дарма, атман.

Теми рефератів

1. Виникнення та суть анімізму.
2. Тотемізм як тлумачення психічної діяльності живих істот.
3. Категорії міфологічної психології: динаміка явищ, феноменів, понять.
4. Старослов'янські міфологічні уявлення про душу.

Питання для самоперевірки та самоконтролю

1. Як філософи стародавнього сходу розуміли темперамент?
2. Розкрийте зв'язок психологічних уявлень стародавнього зходу з міфологією та релігією?
3. Чому конфуціанство називають соціально-психологічним вченням?
4. Яка з традиційних філософських шкіл Індії велику увагу наділяє можливості управління психічними станами?
5. Чому в стародавньому світі психологічні уявлення тісно пов'язувалися з медичними знаннями?

Тема 3. Психологічні ідеї в античній натурфілософії

План

1. Геракліт: вчення про Психею і Логос
2. Піфагор: арифметика і етика душі
3. Демокріт: атомарність буття
4. Гіппократ: темпераментальна природа організму

Ключові слова: логос, антиномія, нумерологія, сприймання, натурфілософія, матеріалізм, темперамент.

Теми рефератів

1. Внесок античних лікарів в розвиток психологічного знання.
2. Піфагор та піфагорійці про сутність речей.

Питання для самоперевірки та самоконтролю

1. Розкрийте розуміння природи душі Гераклітом.
2. Надайте характеристику психологічних поглядів Гіппократа.
3. Надайте характеристику психологічних поглядів Піфагора.
4. Надайте характеристику психологічних поглядів Демокрита.

Тема 4. Психологічні ідеї античної філософії (класичний та еленістичний періоди).

План

1. Сократ: мистецтво народення істини
2. Платон: метафізика душі
3. Арістотель: душа як сутність тіла
4. Психологія насолоди життям

Ключові слова: абразія, суб'єктивна діалектика, маєвтика, нус, гедонізм, апонія, атараксія.

Теми рефератів

3. Основні психологічні проблеми еллінізму.
4. Вчення про душу у робота Аристотеля

Питання для самоперевірки та самоконтролю

1. Визначити характерні риси давньогрецької філософії та етапи розвитку
2. філософсько-психологічних поглядів в епоху античності.
3. Надайте характеристику психологічних поглядів Платона.
4. Надайте характеристику психологічних поглядів Арістотеля.

5. Надайте характеристику психологічних поглядів Епікура.
6. Надайте характеристику психологічних поглядів Сократа.
7. Психологічні погляди в епоху еллінізму (кінічна школа, скептики, стоїки, епікурейці).

Тема 5. Психологічні ідеї у філософії середніх віків та Відродження.

План

1. Психологічні ідеї європейської філософії в середні віки.
2. Психологічні ідеї арабського світу в середні віки.
3. Психологічні ідеї Відродження.

Ключові слова: томізм, патристика, схоластика, титанізм, гуманізм, антропоцентризм, геоцентризм, креоцеонізм, догмат, воля, теологія.

Теми рефератів

1. Психологічні погляди представників ісламської філософії в середні віки.
2. Вчення про душу в філософії середніх віків.
3. Вплив гуманізму та антропоцентризму на психологічні погляди доби відродження.

Питання для самоперевірки та самоконтролю

1. Чи була приємність в психологічних поглядах м античністю та середніми віками?
2. Чому психологічні погляди доби середніх віків розвивалися в межах філософії та були пов'язані з теологією?
3. У чому новизна у психологічних поглядах представників доби Відродження?

Тема 6. Психологічні ідеї нового часу

План

1. Загальна характеристика науки Нового часу та психологічні ідеї в англійської філософії.
2. Психологічні ідеї Р. Декарта та Б. Спінози.
3. Психологічні ідеї французького Просвітництва.
4. Психологічні ідеї німецького Просвітництва.

Ключові слова: соліпсизм, раціоналізм, емпіризм, сенсуалізм, асоціація, механіцизм, вроджені ідеї, свідомість, «практичний розум», категоричний імператив, феномен, афект.

Теми рефератів

1. Психологічні погляди Т. Гоббса.
2. Внесок Р. Декарта у психологію.
3. Психологічні погляди французьких механіцистів-фізіократів.

Питання для самоперевірки та самоконтролю

1. Як гносеологічні вчення Нового часу вплинули на розвиток психології?
2. Чому психологічні вчення нового часу можна назвати фізіократичними та механіцистськими?
3. Як зміна уявлень про людину в Новий час проявилася в психолого-філософських вченнях?
4. Які філософсько-психологічні вчення нового часу моно вважати суб'єктивно-ідеалістичними?

Тема 7. Розвиток психологічного знання у ХІХ сторіччі.

План

1. Передумови формування наукової психології в різних галузях природничо-наукового та гуманітарного знання.
2. Розвиток Психології в Німеччині.
3. Розвиток психології у Франції.

Ключові слова: фізіологічна психологія, еволюційне вчення, мінливість, спадковість, природний відбір, педагогічна антропологія, генетичний підхід у психології, герменевтика, переживання, психологія мас, навіювання, колективні уявлення.

Теми рефератів

1. Гюстав Лебон і «психологія мас»: механізми колективної поведінки.
2. Соціологічна концепція Еміля Дюркгейма та її значення для психології.
3. Основні ідеї, що підготували появу психології ХХ століття.
4. Взаємовплив європейських шкіл психології ХІХ ст.

Питання для самоперевірки та самоконтролю

1. Вплив фізіологічних відкриттів ХІХ ст. на становлення психології.
2. Еволюційна теорія Ч. Дарвіна та її значення для психології.
3. Психолого-педагогічні ідеї Й. Песталоцці.
4. Погляди О. Потебні на взаємозв'язок мови, мислення і свідомості.
5. Вільгельм Вундт – засновник експериментальної психології: методи, лабораторія, внесок.
6. Франц Brentano і його вчення про психічні акти та інтенціональність.
7. Вільгельм Дільтей: «науки про дух» і описова психологія.
8. Формування експериментального методу в психології.

Тема 8. Психологія З. Фрейда. Психоаналіз

План

1. Загальні уявлення про психіку в класичному психоаналізі.

2. Структура психіки за З. Фройдом.
3. Конфлікти у структурі особистості за З. Фройдом, способи їх вищого та захисні механізми.
4. Теорія сексуального розвитку З. Фрейда.

Надайте визначення ключовим словам та основним поняттям теми:

Ключові слова: катарсис, психоаналіз, свідомість, передсвідоме, несвідоме, Едипів комплекс, комплекс Електри, сублимація, регресія, Id, Ego, Super-Ego, Ерос, Танатос.

Питання для обговорення та самоконтролю.

1. Порівняйте топографічну і структурну моделі особистості.
2. Охарактеризуйте функції свідомості, передсвідомості і несвідомості.
3. Опишіть завдання Id, Ego, Super-Ego.
4. Який вид тривоги представляє інтерес для психоаналітиків?
5. Чи можна пояснити мотивацію людини, виходячи з розуміння інстинктів?
6. В чому полягають функції захисних механізмів психіки?
7. Як фіксація на психосексуальних стадіях розвитку проявляє себе в поведінці дорослої людини?

Тема 9. Аналітична філософія Карла Густава Юнга.

План

1. Структура особистості за К. Г. Юнгом.
2. Типологія особистості за К. Г. Юнгом.

Ключові слова: Психічна функція, екстраверт, інтроверт, архетип, Персона, Тінь, Аніма, Анімус і Самість, колективне несвідоме.

Питання для обговорення та самоконтролю.

1. Зіставте розуміння несвідомого у Юнга і Фрейда;
2. Поясніть роль персони в житті людини;

3. Опишіть тінь, як вона може сприяти виникненню расових забобонів?
4. Пояснить, як в самозвеличанні пов'язані між собою свідомість і несвідоме?
5. Якій функції належить питання: «Що саме я сприймаю»?
6. Яка функція відповідає на питання: «Що це означає»?
7. Як підлегла функція виражається в поведінці?
8. Охарактеризуйте психологічні типи, як атитюди впливають на стосунки із зовнішнім світом?

Тема 10. Індивідуальна психологія Альфреда Адлера.

План

1. Базові паняття соціальної психології Альфреда Адлера.
2. Соціальний зміст психології особистості Альфреда Адлера.
3. Порядок народження та його вплив на життя людини.

Ключові слова: Соціальне почуття, фіктивні цілі, прагнення до переваги, почуття неповноцінності, суспільний інтерес, життєвий стиль, креативне "Я", «тип, що управляє», «уникаючий тип», «тип, що бере», «соціально-корисний тип».

Питання для обговорення та самоконтролю.

1. Чи властиво усім людям почуття недостатності?
2. За яких умов почуття недостатності переходить в комплекс недостатності?
3. Як формуються життєві цілі?
4. чому виражається невротична спрямованість?
5. Як може дізнатися життєвий стиль?
6. На що впливає порядок народження в сім'ї?
7. Чи властивий невротикові соціальний інтерес?
8. Як міра соціального інтересу виражена в типах людей?

9. Яким чином батьки можуть сприяти розвитку нездорового стилю життя?

Тема 11. Его-психологія (психологія Е. Еріксона, К. Хорні, Е. Фрома)

План

1. Психологія особистості Е. Еріксона.
2. Психологія особистості К. Хорні.
3. Соціальна психологія Особистості Е. Фромма.

Ключові слова: Регресія, раціоналізація, захисні механізми, захисні стратегії, корінна тривога, екзистенціальні потреби, соціальний характер, особистісне зростання, особистісна криза, «система гордості», психосоціальний розвиток.

Питання для обговорення та самоконтролю.

1. Поясніть епігенетичний принцип Е. Еріксона;
2. Які особливості має кожна стадія людського розвитку?
3. Перерахуйте і поясните різні результати кризи ідентичності;
4. Якщо досягнення его-ідентичності – боротьба упродовж усього життя, то з якими проблемами ідентичності може стикатися людина в старості?
5. Опишіть емоційні конфлікти раннього дитинства;
6. Як вирішує людина міжособистісний конфлікт?
7. Наведіть приклад кожної особової орієнтації;
8. Поясніть різницю між здоровим і невротичні використанням міжособистісних орієнтацій;
9. Перерахуйте основні дихотомії, як вони визначають життя людини?
10. Як психічне здоров'я пов'язане з екзистенціальними потребами?
11. Від чого залежить формування типу характеру?

12. Яким чином людина позбавляється від почуття тривоги і самотності?

Тема 12. Особистість в біхевіоризмі та гештальтпсихології.

План

1. Загальна характеристика біхевіоризму
2. Особистість в контексті гештальтпсихології.

Ключові слова: Зовнішні та внутрішні стимули, реакції, біхевіоризм, соціогенетичний підхід, соціогенетичний підхід, необіхевіоризм, соціальний біхевіоризм, мотивований процес, проміжні перемінні, цінність, розумовий розлад, емоційний розлад, форма, феноменологія, гештальт-теорія, інсайт, ізоморфізм, теорія поля, значення валентності.

Питання для обговорення та самоконтролю.

1. Розуміння психології як науки про поведінку: Дж. Уотсон.
Проблема поведінки і процесу навічіння.
2. Необіхевіоризм Е. Толмена і його вчення про проміжні змінні.
3. Оперантний біхевіоризм Б. Скінера.
4. Соціально-когнітивний біхевіоризм: Альберт Бандура, Джуліан Роттер.
5. Витоки гештальтпсихології
6. Принципи гештальтпсихології.
7. Теорія поля – психологічна система Курта Левіна.

Тема 13. Гуманістичний напрям в психології особистості.

План

1. Загальна характеристика гуманістичної психології.
2. Психологія особистості А. Маслоу.
3. Феноменологічна психологія К. Роджерса.

4. Особистість у логопсихології В. Франкла.

Надайте визначення ключовим словам та основним поняттям теми:

Ключові слова: Самоактуалізація, гуманістичні потреби, ієрархія потреб, логотерапія, феноменологічний підхід, «Я-концепція», безумовна позитивна увага, обумовлена позитивна увага, повноцінно функціонуюча особистість, непристосована особистість, клієнтцентована терапія, логос, сенс життя, екзистенціальної фрустрація, свобода волі.

Питання для обговорення та самоконтролю.

1. Які ключові принципи теорії А. Маслоу?
2. В чому основна відмінність теорії Маслоу від теорії Фрейда?
3. Що мається на увазі ієрархічним рівнем потреб?
4. Що таке самоактуалізація? Чим вона відрізняється від психічного здоров'я?
5. Перелічить характеристики людини, що самоактуалізується;
6. Охарактеризуйте захисні механізми; надайте приклади;
7. Пояснить поняття метамотивації.
8. Пояснить процес актуалізації та само актуалізації.
9. К здійснюється організмичний процес оцінювання?
10. Охарактеризуйте основні умови для формування здорової особистості;
11. Які є перешкоди у розвитку людини?
12. Наведіть приклади людей з рисами самоактуалізованої людини.
13. Визначить етичні принципи гуманістичної психології.
14. Визначить екзистенційний зміст йоготерапії В. Франкла.

Тема 14. Диспозиційний та когнітивний напрямки в психології особистості.

План

1. Загальна характеристика диспозиційного напрямку в психології особистості.
2. Факторна теорія типів Ганса Айзенка та психологія індивідуальності Гордона Оллпорта.
3. Загальна характеристика когнітивного напрямку в психології особистості.
4. Когнітивні теорії Ж.Піаже, Дж. Келлі, К. Левіна.

Ключові слова: Риси, факторний аналіз, екстраверсія, інтроверсія, нейротизм, психотизм, кардинальна диспозиція, персональна диспозиція, когнітивний розвиток, егоцентризм, особистісний конструкт, когнітивно прості особистості, когнітивно складні особистості, когнітивна карта, когнітивний дисонанс, життєвий простір, психологічне оточення, локомадація.

Питання для обговорення та самоконтролю.

1. Які ідеї лежать в основі диспозиційного напрямку в психології особистості?
2. Яку роль в поведінці людини грають організовані особистісні конструкти?
3. Наведіть приклади особистісних конструктів?
4. Що, згідно Г. Айзенком, визначає типи та риси особистості?
5. Які типи диспозицій виділів Г. Оллпорт? У чому їх функції та значення?
6. Чим, на думку представників когнітивної психології визначається неправильна поведінка людини?

Тема 15. Розвиток психології в Україні

План

1. Паростки психологічних знань в Київській Русі

2. Розвиток психології в Україні у XVII столітті
3. Психологічна думка в Україні XIX – XX ст.
4. Розвиток української психології XIX–XX століть

Ключові слова: психологія серця, принцип «зовнішнє через внутрішнє», теорія діяльності, народна психологія, ідеал-психологія, природне право, самопізнання, серце як центр духовного життя.

Питання для обговорення та самоконтролю.

1. Які перші прояви формування прикладної психології спостерігалися в Київській Русі?
2. Чому Касьян Сакович вважав психіку «дзеркалом Всесвіту»?
3. Які основні види душі виділяв С. Яворський згідно з аристотелівською традицією?
4. У чому полягала новизна поглядів Інокентія Гізеля щодо природного права та поведінки людини?
5. Які ідеї Григорія Сковороди щодо щастя та пізнання були центральними у його філософії?
6. Як Памфіл Юркевич пояснював зв'язок між серцем, душею та інтелектом?
7. Які лабораторії експериментальної психології були створені в Україні наприкінці XIX століття?
8. Який внесок Григорія Костюка у розвиток української психології та психології мислення?

Тестові завдання:

1. Предмет історії психології:

- А. психіка людини;
- Б. свідомість людини в історичному контексті;
- В. несвідоме людини в історичному контексті;
- Г. уявлення про психічну реальність, якими вони були на різних етапах поступового розвитку науки;
- Д. немає правильної відповіді.

2. Етапи розвитку історії психології:

- А. психологія як наука про душу; психологія як наука про свідомість; психологія як наука про поведінку; психологія як наука, що вивчає факти, закономірності та механізми психіки.
- Б. психологія як наука про душу; психологія як наука про свідомість; психологія як наука про поведінку;
- В. психологія як наука про свідомість; психологія як наука про поведінку; психологія як наука, що вивчає факти, закономірності та механізми психіки.
- Г. психологія як наука про поведінку; психологія як наука, що вивчає факти, закономірності та механізми психіки.
- Д. немає правильної відповіді.

3. Періодизація історії психології:

- А. донауковий, філософський;
- Б. донауковий, філософський науковий;
- В. доісторичний, античний, модерний;
- Г. донауковий, філософський, інформаційний;
- Д. немає правильної відповіді.

4. Філософський етап включає в себе:

- А. епоху античності, середньовіччя, арабську психологію, епоху відродження, Новий час;

Б. епоху античності, середньовіччя, арабську психологію, епоху відродження;

В. стародавній світ, епоху античності, середньовіччя, арабську психологію, епоху відродження;

Г. арабську психологію, епоху відродження, Новий час;

Д. немає правильної відповіді.

5. Основні методи психології:

А. спостереження, експеримент;

Б. опитування, бесіда, анкетування;

В. тестування, бесіда;

Г. метод інтерв'ю та категоріального аналізу;

Д. немає правильної відповіді.

6. Методи історії психології:

А. історико-генетичний, історико-функційний, біографічний, систематизація психологічних висловлювань;

Б. біографічний, систематизація психологічних висловлювань, метод інтерв'ю, методи категоріального аналізу, вивчення наукових шкіл;

В. методи категоріального аналізу, вивчення наукових шкіл, вивчення архівних матеріалів, аналіз наукових посилань;

Г. історико-генетичний, історико-функційний, біографічний, систематизація психологічних висловлювань, метод інтерв'ю, методи категоріального аналізу, вивчення наукових шкіл, вивчення архівних матеріалів, аналіз наукових посилань;

Д. історико-функційний, біографічний, систематизація психологічних висловлювань, метод інтерв'ю, методи категоріального аналізу, вивчення наукових шкіл, вивчення архівних матеріалів;

7. Основні фактори, що визначають розвиток психології:

А. когнітивні, соціально-культурні, світоглядні;

Б. когнітивні, соціально-культурні, фактор взаємозв'язку психології із іншими науками;

В. когнітивні, соціально-культурні, релігійні;

Г. соціально-культурні, фактор взаємозв'язку психології із іншими науками;

Д. немає правильної відповіді.

8. Перелічте усі принципи, що визначають розвиток психології:

А. принцип історизму, соціально-політичний, об'єктивізму;

Б. принцип історизму, соціально-політичний, об'єктивізму, суб'єктивізму;

В. соціально-політичний, об'єктивізму, суб'єктивізму, детермінізму, культурологічний;

Г. принцип історизму, соціально-політичний, об'єктивізму, суб'єктивізму, детермінізму, культурологічний, вчинковий принцип;

Д. детермінізму, культурологічний, вчинковий принцип.

9. Центральним поняттям в психології є:

А. індивід;

Б. особистість;

В. людина як носій індивідуально-типологічних особливостей;

Г. мала соціальна група;

Д. велика соціальна група.

10. Характер суспільних відносин носить:

А. суб'єкт-суб'єктний характер;

Б. об'єкт-об'єктний характер;

В. суб'єкт-об'єктний характер;

Г. об'єкт-суб'єктний характер;

Д. суб'єкт-об'єкт-суб'єктний характер;

11. Особистість – це:

А. індивід, що має індивідуально-типологічні особливості;

Б. особа, що має правоздатність;

В. суб'єкт суспільних відносин, що вступає у взаємодію з іншими суб'єктами соціуму;

Г. особа, що має дієздатність;

Д. особа, що досягла 18 років.

12. Психологічна структура особистості охоплює:

А. темперамент, характер, спрямованість, здібності;

Б. темперамент, характер;

В. темперамент, характер, спрямованість;

Г. характер, спрямованість, здібності;

Д. темперамент, здібності;

13. Соціальна відповідальність у процесі спілкування передбачає:

А. відповідальність за предмет діяльності та за характер відтворених відносин;

Б. відповідальність за предмет діяльності;

В. відповідальність за характер відтворених відносин;

Г. відповідальність за дотримання моральних та етичних норм;

Д. відповідальність за дотримання нормативно-правових актів.

14. Світогляд у Стародавньому світі:

А. міфологічний;

Б. космоцентричний;

В. панує теоцентризм;

Г. панує антропоцентризм;

Д. механістичний.

15. Світогляд в епоху Античності:

А. міфологічний;

Б. космоцентричний;

В. панує теоцентризм;

Г. панує антропоцентризм;

Д. механістичний.

16. Світогляд в епоху Середньовіччя:

- А. міфологічний;
- Б. космоцентричний;
- В. панує теоцентризм;
- Г. панує антропоцентризм;
- Д. механістичний.

17. Світогляд в епоху Відродження: А. міфологічний;

- Б. космоцентричний;
- В. панує теоцентризм;
- Г. панує антропоцентризм;
- Д. механістичний.

18. Світогляд в епоху Нового часу:

- А. міфологічний;
- Б. космоцентричний;
- В. панує теоцентризм;
- Г. панує антропоцентризм;
- Д. механістичний.

19. Душа визнається існуючою у всіх природних тілах та явищах.

- А. пантеїзм;
- Б. анімізм; Це – ...
- В. механіцизм;
- Г. теоцентризм;
- Д. антропоцентризм.

20. Виділив рівні духовного розвитку людини: шляхетна людина дбає про честь, а нижча – про вигоду.

- А. Платон;
- Б. Конфуцій;
- В. Сократ;
- Г. Лао-Цзи;
- Д. Мо-Цзи.

21. Душа визнається існуючою у всіх природних тілах, явищах та визначає їхні метаморфози. Такий рівень розуміння природи і самої душі було названо ...

- А. антропоцентризмом;
- Б. архаїзмом;
- В. анімізмом;
- Г. пантеїзмом;
- Д. теоцентризмом.

22. Перше вчення про темпераменти було розроблено у ...

- А. Стародавньому Китаї;
- Б. Стародавній Індії;
- В. Стародавній Греції;
- Г. правильні відповіді Б і В;
- Д. немає правильної відповіді.

23. Вчинок як оволодіння тілом і духом для досягнення вищого рівня буття, а саме стану нірвани. Це – ...

- А. провідна лінія в психології Стародавньої Греції;
- Б. провідна лінія в психології Стародавньої Індії;
- В. провідна лінія в психології Нового часу;
- Г. провідна лінія в психології Стародавнього Китаю;
- Д. немає правильної відповіді.

24. Санкхья, Веданта, Йога, Міманса, Ньяя, Вайшемика – це ...

- А. філософські школи Стародавньої Індії;
- Б. філософські школи Стародавньої Греції;
- В. філософські школи Стародавнього Китаю;
- Г. правильні відповіді Б і В;
- Д. немає правильної відповіді.

25. Психофізіологічні дослідження в епоху Античності започаткував:

- А. Сократ;

- Б. Платон;
- В. Аристотель;
- Г. Демокріт;
- Д. Алкмеон.

26. «Батьком медицини» вважається:

- А. Сократ;
- Б. Платон;
- В. Аристотель;
- Г. Гіппократ; Д. Алкмеон.

27. «Щастя – це безумовне прийняття долі...». Вислів належить:

- А. Анаксимандру;
- Б. стоїкам;
- В. представникам мілетської школи;
- Г. Анаксимену;
- Д. Аристотелю.

28. Засновником напрямку

«Волунтаризм» є...

- А. А. Августин;
- Б. Тертуліан;
- В. Дж. Локк;
- Г. К. Олександрійський;
- Д. Авіцена.

29. Система середньовічної освіти називалася:

- А. патристика;
- Б. схоластика;
- В. теоцентризм;
- Г. апологетика;
- Д. правильні відповіді В і Г.

30 Ібн-Сіна (Авіцена) досліджував: А. вплив емоцій на тіло;

- Б. роль Бога в життєдіяльності людини;

- В. проблеми наукового пізнання;
- Г. види душі;
- Д. немає правильної відповіді.

31. Основоположником томізму є:

- А. А. Августин;
- Б. Ф. Аквінський;
- В. Тертуліан;
- Г. Авіцена;
- Д. Аверроес.

32. В епоху Відродження в певній мірі відроджується світогляд:

- А. Стародавній;
- Б. Античності;
- В. Середньовіччя;
- Г. патристики;
- Д. схоластики.

33. Л. да Вінчі в процесі пізнання робив акцент на:

- А. експерименті;
- Б. раціональному пізнанні;
- В. чуттєвому пізнанні;
- Г. наукових досліджах;
- Д. немає правильної відповіді.

34. В епоху Відродження проблема смислу та щастя була центральною в філософії:

- А. А. Августина;
- Б. Ф. Аквінського;
- В. Помпонаці;
- Г. Авіцени;
- Д. Б. Телезіо.

35. В епоху Відродження аналізував здібності, зіставляючи їх із

- А. Х. Урте;

Б. Ф. Аквінський; сумішшю 4-х елементів в організмі (темпераментом) і сферами діяльності:

В. Помпонаці;

Г. Х. Вівес;

Д. Б. Телезіо.

36. Основною ідеєю культури Нового часу як у сфері філософії, так і психології, що перебувала під її впливом, – був ...

А. дух теоцентризму;

Б. дух механіцизму;

В. дух антропоцентризму;

Г. правильні відповіді А і Б;

Д. немає правильної відповіді.

37. Предмет психології у Новий час: А. душа;

Б. психіка;

В. рефлекси;

Г. свідомість;

Д. поведінка.

38. За Р. Декартом, вгамувати страждальні і активні пристрасті здатен:

А. Бог;

Б. розум;

В. філософ;

Г. інстинкт;

Д. немає правильної відповіді.

39. Зміст свідомості на думку Декарта, представлений 3 видами ідей, або понять:

А. вроджені ідеї, набуті ідеї;

Б. вроджені ідеї, набуті ідеї, ідеї, породжені людиною;

В. вроджені ідеї, виховані ідеї, набуті ідеї, ідеї, породжені людиною;

Г. набуті ідеї, ідеї, породжені людиною.

Д. немає правильної відповіді.

40. Вчення про Субстанцію і Модуси створив:

А. Р. Декарт;

Б. Ф. Аквінський;

В. Помпонаці;

Г. Б. Спіноза;

Д. Б. Телезіо.

41. Жодна ідея не може бути вродженою. Так вважав:

А. Р. Декарт;

Б. Ф. Аквінський;

В. Т. Гоббс;

Г. Б. Спіноза;

Д. Б. Телезіо.

42. Розуміє психіку, свідомість людини при народженні «чистою дошкою»:

А. Р. Декарт;

Б. Ф. Аквінський;

В. Т. Гоббс;

Г. Дж. Локк;

Д. Б. Телезіо.

43. Його можна вважати ідейним батьком інтроспекції:

А. Р. Декарта;

Б. Ф. Аквінського; В. Т. Гоббса;

Г. Дж. Локка;

Д. Б. Телезіо.

44. Епоха Нового часу характеризується значним поступом:

А. богослов'я;

Б. науки;

В. міфології;

Г. народної творчості;

Д. немає правильної відповіді.

45. Матерія – це ...

А. природні стихії;

Б. предмети та об'єкти, що можна відчутти при безпосередній взаємодії;

В. вид ідеї;

Г. матеріальні та духовні цінності;

Д. немає правильної відповіді.

46. Форми рухи матерії:

А. механічна, фізична, хімічна, біологічна, соціальна;

Б. механічна, фізична, хімічна;

В. фізична, хімічна, біологічна, соціальна;

Г. хімічна, біологічна, соціальна;

Д. механічна, біологічна, соціальна.

47. Сенсуалізм – це ...

А. напрямок у теорії пізнання, згідно з яким відчуття й сприйняття — сновна й головна форма достовірного пізнання.

Б. напрямок у теорії пізнання, згідно з яким експеримент — основна й головна форма достовірного пізнання.

В. напрямок у теорії пізнання, згідно з яким мислення — основна й головна форма достовірного пізнання.

Г. правильні відповіді Б і В;

Д. немає правильної відповіді.

48. Раціоналізм – це ...

А. напрямок у теорії пізнання, згідно з яким відчуття й сприйняття — основна й головна форма достовірного пізнання.

Б. напрямок у теорії пізнання, згідно з яким експеримент — основна й головна форма достовірного пізнання.

В. напрямок у теорії пізнання, згідно з яким мислення — основна й головна форма достовірного пізнання.

Г. правильні відповіді А і Б;

Д. немає правильної відповіді.

49. Емпіризм – це ...

А. напрямок у теорії пізнання, згідно з яким відчуття й сприйняття — основна й головна форма достовірного пізнання.

Б. напрямок у теорії пізнання, згідно з яким експеримент — основна й головна форма достовірного пізнання.

В. напрямок у теорії пізнання, згідно з яким мислення — основна й головна форма достовірного пізнання.

Г. правильні відповіді А і В;

Д. немає правильної відповіді.

50. В Епоху Нового часу ідею про емпіризм як метод наукового пізнання започаткував:

А. Р. Декарт;

Б. Ф. Аквінський;

В. Т. Гоббс;

Г. Дж. Локк;

Д. Б. Ф. Бекон.

51. За Ф. Беконом, спотворення, що виникають внаслідок спілкування між людьми – це ...

А. ідоли роду;

Б. ідоли печери;

В. ідоли площі;

Г. ідоли театру;

Д. немає правильної відповіді.

52. За Ф. Беконом, перешкоди, породжені вірою людей в авторитети, стародавні традиції, які можуть містити не лише істину, а й хибні міркування – це ...

А. ідоли роду;

Б. ідоли печери;

В. ідоли площі;

Г. ідоли театру;

Д. немає правильної відповіді.

53. Ідеологічна програма широкого соціального руху, який виступав за удосконалення людини і суспільства на основі розуму та успіхів у розвитку науки. Це ...

А. Просвітництво;

Б. схоластика;

В. психолінгвістика;

Г. антропоцентризм;

Д. немає правильної відповіді.

54. Віра в людський розум, розвиток природничо-наукового знання, виголошення ідей «природного права», що визнає рівність - Це характеристика епохи...

А. Античності;

Б. Середньовіччя;

В. Відродження;

Г. Нового часу; людей; ствердження важливої ролі виховання.

Д. Просвітництва.

55. І.Кант філософ епохи...

А. Античності;

Б. Середньовіччя;

В. Відродження;

Г. Нового часу;

Д. Просвітництва.

56. Становлення англійської асоціативної психології відбулося в епоху ...

А. Античності;

Б. Середньовіччя;

В. Відродження;

- Г. Нового часу;
- Д. Просвітництва.

57. Велика Французька революція відбулася в епоху ...

- А. Античності;
- Б. Середньовіччя;
- В. Відродження;
- Г. Нового часу;
- Д. Просвітництва.

58. Самостійний напрям у XVIII ст. що зводив всі складні психічні процеси до простої комбінації елементарних асоціацій – відчуттів, уявлень і найпростіших почуттів. Це – ...

- А. схоластика;
- Б. патристика;
- В. апологетика;
- Г. асоціанізм;
- Д. немає правильної відповіді.

59. Сприймання на Д. Юмом бувають...

- А. раціональні та ірраціональні;
- Б. усвідомлені та неусвідомлені;
- В. залежні та незалежні;
- Г. прості і складні;
- Д. правильна відповідь А і Б.

60. У структурі психіки Гартлі виділив два кола:

- А. раціональне та ірраціональне;
- Б. усвідомлене та неусвідомлене;
- В. мале і велике;
- Г. просте і складне;
- Д. правильна відповідь А і Б.

61. Історія психології - це:

А. наука, що досліджує минуле людини і суспільства з метою розуміння сучасності та визначення перспектив розвитку майбутнього;

Б. наукова теорія, яка досліджує закономірності, джерела та рушійні сили розвитку людини і суспільства;

В. область психологічної науки, вивчає хронологію розвитку психологічних знань.

62. Предметом історії психології є:

А. психіка людини;

Б. уявлення про психічної реальності;

В. психічна реальність.

63. Історична думка має історію. Історія історичної науки є:

А. історіософія;

Б. історіографія;

В. історичний матеріалізм;

64. Завдання історії психології:

А. аналіз виникнення та подальшого розвитку наукових знань про психіку;

Б. відтворення історичної наукової психологічної думки;

В. підходять обидва завдання.

65. Хто з вітчизняних психологів спеціально не займався історією психології:

А. С.Л. Рубінштейн, Б.Г. Ананьїв;

Б. П.Я. Гальперін, М.Г. Ярошевський;

В. А.Н. Леонтьєв, А.В. Запорожець.

66. Психологія виникла як наука:

А. про душу;

Б. про свідомість;

В. про поведінку.

67. За словами відомого німецького психолога Германа Еббінгауза, психологія має довгий минуле, але дуже коротку історію. Перші науково-психологічні знання виникли:

- А. в VI столітті до н.е.;
- Б. в X VII столітті;
- В. в XIX столітті.

68. Назвіть рушійні сили і причини розвитку психологічних ідей (за Л. С. Виготському):

- А. соціальна та культурно-історична ситуація даної епохи (буття визначає свідомість);
- Б. загальні умови і закони наукового пізнання, об'єктивні вимоги, пропоновані до наукового пізнання природою досліджуваного явища;
- В. можливі обидва варіанти відповіді.

69. Відзначте важливі принципи історико-психологічного пізнання:

- А. принцип історизму, системності, об'єктивності;
- Б. принцип сталості, реальності, задоволення;
- В. всі перераховані принципи.

70. Який метод дослідження історія психології не використовує?

- А. біографічний метод;
- Б. метод тестів;
- В. метод теоретичної реконструкції.

71. Вчення про темперамент належить:

- А. Демокріту;
- Б. Гіппократу;
- В. Геракліту.

72. Людина, на думку Демокріта, складається з різного сорту атомів. Самі рухливі з них - атоми вогню - утворюють:

- А. людську душу;
- Б. людський розум;
- В. людське тіло.

73. Демокріт першим сформулював:

- А. принцип причинності (детермінізму);
- Б. принцип історизму;
- В. принцип об'єктивності.

74. Хто з філософів вважав, що душа проявляється в трьох основних здібностей: рослинної, відчуває і розумної:

- А. Платон;
- Б. Аристотель.
- В. Сократ
- Г. Геракліт

75. Достовірне знання про об'єктивну реальність, з точки зору середньовічних філософів, видобувається тільки:

- А. за допомогою органів чуття;
- Б. через божественне одкровення;
- В. за допомогою розуму.

76. Августин вважав душу знаряддям, яке править тілом і надавав їй особливий характер, вважаючи, що її основу утворює:

- А. розум;
- Б. почуття;
- В. воля.

77. Головним джерелом психологічних знань для Бекона є:

- А. практичний досвід;
- Б. сила розуму.

78. Які психічні процеси виключалися Декартом зі сфери психічного:

- А. пам'ять, подання;
- Б. розум, мислення.

79. Які саме рівні пізнання виділяв Спіноза:

- А. чуттєве, логічне, інтуїтивне;
- В. чуттєве, демонстративне, інтуїтивне.

80. У стародавньому світі психологія виникла та набула розвитку як вчення - про що?

- А. Про душу
- Б. Про думку
- В. Про мислення
- Г. Про свідомість

81. хто вчив, що душа являє собою один із мінливих станів вогню, що перебуває у вічному русі і є першоосновою матеріального буття:

- А. Геракліт
- Б. Платон
- В. Сократ
- Г. Аристотель

82. Хто ввів поняття "психе":

- А. Геракліт
- Б. Платон
- В. Сократ
- Г. Аристотель

83. Вважав, що вогняна стихія проникає в організм із зовнішнього середовища і будь-яке порушення зв'язку души з зовнішнім миром може привести к погубленою "Психеї" - хто:

- А. Геракліт
- Б. Демокрит
- В. Сократ
- Г. Епікур

84. При дослідженні окремих систем організму, у тому числі мозгу, обнаружив наявність провідників, які ідуть від мозку до органів чуття вперше - хто:

- А. Алкмеон
- Б. Сократ
- В. Геракліт

Г. Сенека

85. Від тварини, згідно Акмеону, Людину відрізняє що:

А. Наявність розуму

Б. Наявність психе

В. Наявність души

Г. Наявність психе та души

86. Геракліт та Алкмеон виділили які рівні життєдіяльності організму?

А. Бодрствування, сон, смерть

Б. Сон, смерть

В. Бодрствування, смерть

Г. Бодрствування, сон

87. Принцип зв'язку психіки та мозку вперше висловив - хто?

А. Алкмеон

Б. Сократ

В. Геракліт

Г. Платон

89. Основою для розвитку мозко-центристської точки зору на локалізацію души є принцип:

А. нервізму

Б. детермінізму

В. системності

Г. гуморальності

90. Вчення про темперамент хто започаткував:

А. Гіпократ

Б. Сократ

Платон

Аристотель

91. Диференційно-психологічний підхід до вивчення людини запропонував вперше - хто?

- А. Гіппократ
- Б. Сократ
- В. Платон
- Г. Аристотель

92. В якості початкового зв'язу пізнавального процесу Демокрит вважав - що?

- А. Відчуття та сприйняття
- Б. Душу
- В. Психе
- Г. Мозок

93. Причиною поясненню психічних процесів поклало початок вчення кого?

- А. Демокрита
- Б. Сократа
- В. Платона
- Г. Аристотеля

94. Психологічна частина вчення Сократа носить який характер?

- А. бстрактно -ідеалістичний характер
- Б. матеріалістичний характер
- В. абстрактно-матеріалістичний характер
- Г. аксіологічно-матеріалістичний характер

95. В більш розвиненому виді ідеї Сократа представив його учень. А хто?

- А. Платон
- Б. Демокрит
- В. Протогор
- Г. Гіппократ

96. Душа як форма є сутність будь-чого живого (людини, тварини, рослини)- хто так вважав:

- А. Аристотель

- Б. Сократ
- В. Платон
- Г. Гіппократ

97. Душа не може розглядатись як щось безтілесне, вважав - хто?

- А. Лукрецій Кар
- Б. Сократ
- В. Платон
- Г. Плотін

98. Протягом середньовіччя в філософії панувало вчення - кого?

- А. Аристотеля
- Б. Сократа
- В. Гіппократа
- Г. Демокрита

99. Вчення про безсмертність души та незалежність її від тіла розвивав - хто з названих нижче філософів?

- А. Августин Аврелій
- Б. Левкипп
- В. Демокрит
- Г. Геракліт

100. Засновником волонтаристського напрямку в психології можна вважати кого?

- А. Августина Аврелія
- Б. Левкиппа
- В. Демокрита
- Г. Геракліта

101. В складній природі свідомості, всі процеси якої містить душа, саме воля відіграє найголовнішу роль - хто так вчив:

- А. Августин Аврелій
- Б. Левкипп

В. Демокрит

Геракліт

102. Іntenцією души Августин Аврелій вважав-що?

А. Волю

Б. Свідомість

В. Розум

Г. Пам'ять

103. Відчуття та міркування, за думкою Августина Аврелія, не можуть бути без чого?

А. Волі

Б. Пам'яті

В. Свідомості

Г. Розуму

104. Початок інтроспективного підходу в психології поклав - хто?

А. Августин Аврелій

Б. Левкипп

В. Демокрит

Г. Геракліт

105. Душа є безсмертною нематеріальною субстанцією і має свої, тільки їй притаманні здатності розуму та волі- це погляди кого:

А. Фоми Аквінського

Б. Сократа

В. Демокрита

Г. Левкипп

106. Душа як форма тіла має здатності чуттєвого сприйняття властивостей зовнішніх речей - хто так вважав:

А. Фома Аквінський

Б. Августин Аврелій

В. Демокрит

Г. Епікур

107. Розуміння сутності речей може бути досягнуто лише зусиллями розуму - шляхом абстрагування від видового й осягнення родового,- хто так вважав:

- А. Фома Аквінський
- Б. Геракліт
- В. Епікур
- Г. Августин Аврелій

108. Душа - це тілесна субстанція, що миститься в мозку - вважав хто так:

- А. Ф.Бекон
- Б. Ф.Аквінський
- В. Аврелій
- Г. Сократ

109. Душа рухається по нервам та артеріям-хто так вважав:

- А. Ф.Бекон
- Б. Ф.Аквінський
- В. Аврелій
- Сократ

110. Можна припустити, що ідеї------(вставте прізвище вченого) дали початок розвитку наукових уявлень про вищу нервову діяльність як матеріальній субстрат психіки –

- А. Ф.Бекона
- Б. Ф.Аквінського
- В. Аврелія
- Г. Платона

111. Носієм мислення є певним чином організована матерія - хто так вважав:

- А. Т.Гоббс
- Б. Ф.Аквінський
- В. Гегель

Г. Й.Фіхте

112. Уявлення й поняття є лише відображення матеріальних тіл у свідомості людини - хто так вважав:

А. Т.Гоббс

Б. Ф.Аквінський

В. Платон

Г. Плотін

113. Душа й тіло - дві різні і незалежні субстанції- хто так стверджував:

А. Р.Декарт

Б. Ф.Бекон

В. Т.Гоббс

Г. Ф.Аквінський

114. Хто створив вчення про примари пізнання:

А. Ф.Бекон

Б. Р.Декарт

В. Г.Гегель

Г. Й.Фіхте

115. Істине знання можна одержати лише в досвіді- хто з названих вчених так вважав:

А. Д.Локк

Б. Ф.Аквінський

В. Р.Декарт

Г. І.Кант

116. Оскільки ж внутрішній досвід дає лише знання про окремі психічні стани, то саме вони, а не абстрактна душа мають бути предметом психології- хто так вважав:

А. Д.Локк

Б. Ф.Аквінський

В. Р.Декарт

Г. І.Кант

117. Чуттєве тіло є тільки комплексом таких якостей або ідей, які не існують окремо від сприйняття їх розумом - хто так вважав?

А. Д.Берклі

Б. Б. Спіноза

Р.Декарт

Г. Ф.Бекон

118. Продовжуючи розробку ідей Берклі. він дійшов до висновку, що не тільки матерія не виступає субстанцією, а й сам дух є лише сукупністю станів, що сприймаються - про кого йдеться мова?

А. Д.Юм

Б. Г.Сковорода

В. Т.Гоббс

Г. Б.Спіноза

119. На чію думку, у випадку, коли душа й тіло визначаються двома специфічними відмінними субстанціями, взаємодія яких становить людину, жодна філософія не може вирішити, чи не втратила б душа всіяки уявлення (спогади, відчуття, мислення), якби одну з цих субстанцій було відокремлено від іншої:

А. І. Канта

Б. П. Юркевича

В. Г.Гегеля

Г.Сковороди

120. Люди не можуть окремо пізнавати природу души поза тілом - хто так вважав?

А. Кант

Б. Сократ

В. Платон

Г. Аристотель

121. Шлях проходження душею своїх формувань, що наближає її до абсолюту, до злиття з ним, ствердження принципу історизму в

інтерпретації свідомості, стає одним з основних предметів філософсько-психологічних пошуків в творчості якого філософа?

- А. Гегеля
- Б. Канта
- В. Сковороди
- Г. Конісського

122. Хто спробував повністю звільнитись від механістичного детермінізму, від усякої подібності влади зовнішніх предметів над свідомістю:

- А. Фіхте, Шеллінг, Гегель
- Б. Аврелій. Ф.Аквінський
- В. Авіценна, Авероес
- Г. Гоббс, Локк

123. Психологі якого напрямку розглядають волю як специфічну енергію свідомості, в основі якої лежать імпульсивні чуття, об'єднані в комплекси емоційних переживань:

- А. Волюнтаризм
- Б. Саєнтизм
- В. Позитивізм
- Г. Імперізм

124. Хто визначив психологію як науку про психічні акти?

- А. Ф.Брентано
- Б. Г.Спенсер
- В. З.Фрейд
- Г. К.Юнг

125. Воля має причину в собі самої, не детермінована ніякими зовнішніми впливами,- хто так вважав:

- Г. А. Вундт
- Б. І. Кант
- В. О. Конт

З. Фрейд

126. Робота очей залежить не від властивостей душі, а від світових дій - хто так вперше стверджував?

А. Леонардо да Вінчі

Б. Демокрит

В. Протогор

Г. Гіппократ

127. Хто був основоположником емпіризму в філософії психології?

А. Ф.Бекон

Б. Демокрит

В. Протогор

Г. Гіппократ

128. Чуттєвою душею є тілесна речовина, східна до повітря, вона та рядини пульсують в мозку, нервових трубках та артеріях всього тіла,- хто так вважав:

А. Ф.Бекон

Б. Демокрит

В. Протогор

Г. Гіппократ

129. Лудина народжується на світ з душею, подібною чистій дощі(tabula rasa),- хто так вважав:

А. Д.Локк

Б. І. Кант

В. Р.Декарт

Г. Ф.Аквінський

130. Зв'язок між внутрішніми відношеннями організму і зовнішніми відношеннями середовища предметом психологічного аналізу - хто так вважав:

А. Г.Спенсер

Б. І.Кант

В. Вольф

Г. Д.Локк

131. Душа розглядалась як субстанція, якій властиві свідомість, вічність, здатність до діяльності. Потенційно душа володіє знанням, мораллю, вірою, необмеженою енергією, нескінченним блаженством. Але, оскільки душа перебуває в недосконалому стані, вона займається неадекватною діяльністю та підвладна стражданням. Це позиція якого філософського періоду?

А. Філософії стародавньої Індії

Б. Філософії стародавнього Китаю

В. Філософії стародавнього Близького Сходу

Г. Філософії стародавнього Риму

132. Систему прийомів пізнання та самовдосконалення, у яку включається регуляція тілесних функцій (поза, дихання тощо) та управління внутрішніми психічними актами - розробила яка школа?

А. йога

Б. веданта

В. міманса

Г. червака лакаята

133. Душа (Психея) утворюється вогняного начала, випаровуючись із вологи - хто так в добу античності вважав?

А. Геракліт

Б. Платон

В. Плотін

Г. Ф.Аквінський

134. Душа є сукупність психічних властивостей індивіда, який діє відповідно до розуміння моральних ідеалів,- хто так вважав:

А. Сократ

Б. Демокрит

В. Платон

Г. Аристотель

135. Хто, виходячи із сократівського методу діалектики та з тлумачення Піфагором числа як першопричини всього існуючого та основи світового порядку, створив вчення про незмінні та вічні "ідеї":

А. Платон

Б. Демокрит

В. Платон

Г. Аристотель

136. Дух є активним діяльним началом, здатним підкорити тіло, що зроблено з грубої матерії. У праці "Про природу речей" він стверджує, що існують різні сфери руху в єдиному матеріальному атомарному світі. Дух, як і тіло, створюється з матеріальних часток, що постійно рухаються, Душа є смертною,- це чия позиція?

А. Лукрецій Кар

Б. Аристотель

В. Демокрит

Г. Сократ

137. Всі знання вважав вміщеними в душу, яка здатна до самостереження, розуміння власної діяльності та набуття таким чином внутрішнього досвіду. Останній відрізняється від досвіду зовнішніх органів чуття - хто тка вважав?

А. Августин Аврелій

Б. Лукрецій Кар

В. Аристотель

Г. Демокрит

138. Чуттєві образи є чисто духовними сутностями, які базуються на інтенції, спрямованості свідомості. У внутрішній структурі души містяться здібності та їхні продуктивні відчуття, уявлення, поняття - хто так вважав:

А. Фома Аквінський

Б. Августин Аврелій

В. Лукрецій Кар

Г. Аристотель

139. Поняття рефлекторної дуги було вперше запропоновано ким?

А. Р.Декартом

Б. Б.Спінозою

В. Д.Локком

140. Хто вперше поняття несвідомої психіки ввів, розмежував перцепцію (неусвідомлене сприймання) і апперцепцію (усвідомлене сприймання), що включає також увагу та пам'ять:

А. І. Лейбніц

Б. Б.Спіноза

В. Д.Локк

141. Психічне життя доцільно уявляти не як арифметичну суму явищ, а як інтеграл що має активний характер і побуває у безперервному розвитку. Всесвіт складається з безлічі духовних субстанцій, регулюється гармонією, джерелом якої є найвища монада - хто так вважав:

А. І. Лейбніц

Б. Б.Спіноза

В. Д.Локк

142. В процесі експериментів з вивчення сприйняття та інтелекту було з'ясовано, що у складі свідомості існують цілі образи, котрі не розпадаються на сенсорні елементи. Властивості частини визначаються цілим - який напрямок так вважає:

А. гештальт-психологія

Б. психоаналіз

В. шизоаналіз

Г. детермінізм

143. Що є предметом психології, згідно біхевіоризму?

А. поведінка

Б. свідомість

В. розум

Г. воля

144. Психіку людини не можна досліджувати експериментальними методами, а можна лише розуміти. Завдання психології полягає в розкритті смислового, душевного життя особистості, цінностних орієнтацій - хто так вважав?

А. В.Дільтей

Б. З.Фрейд

В. К.Юнг

145. Дві основні природжені і інстинктивні потреби, які визначають психічну діяльність людини - лібідозну(інстинкт само збереження, потяг до життя, любов, сексуальний потяг) та агресивну (потяг до руйнування, смерті, війни), тобто, Ерос та Танатос були виділені кім з названих нижче вчених?

А. З.Фрейд

Б. К.Юнг

В. І.Сеченов

Г. І.Кант

145. Все,що виробляє людина - твори мистецтва, література є символізація витіснених у підпілля несвідомих потреб. Вони можуть проявитись і в різних формах повсякденного буття людини - обмовках, снобаченнях,- хто так вважав?

А. З.Фрейд

Б. К.Юнг

В. І.Сеченов

Г. І.Кант

146. Структуру особистості утворюють три основних компоненти:"Я","Воно","Над-Я",- хто так вважав:

А. З.Фрейд

Б. К.Юнг

В. І.Сеченов

Г. І.Кант

147. Завдяки психічним функціям - мисленню, інтуїції, почуттю - людина пристосовується до умов життя. Іноді для успішної адаптації індивід має регресувати, тобто звернутися до нижнього рівня несвідомого - хто так вважав?

- A. К.Юнг
- Б. Г.Спенсер
- В. І.Павлов

148. Хто створив типологію особистості, в основі якої лежить спрямованість людини на себе або на зовнішнє. Відповідно до цього рас поділів людей на інтровертів та екстравертів?

- A. К.Юнг
- Б. Г.Спенсер

149. Хто заснував так звану індивідуальну психологію, підкреслював, що основне в людині- не її природні інстинкти, а "суспільне почуття" або "почуття спільності"

- A. Адлер
- Б. З.Фрейд
- В. К.Хорні
- Г. К.Юнг

150. Детермінантою розвитку особистості є потяг до вищості. прагнення влади, самоствереження. Однак цей потяг не завжди здійснений, наприклад, через дефекти в розвитку або несприятливості соціальних умов. Тоді може виникнути почуття неповноцінності- хто так вважав?

- A. Адлер
- Б. І.Кант
- В. Г.Спенсер

151. Почуття неповноцінності виявляється у вигляді "мети перемагати", "мети вищості", що мають соціальний характер. Слабкість людини породжує почуття неповноцінності, усвідомлення того, що вона не може жити поза суспільством, залежить від нього, тобто, "соціальні почуття"-хто так вважав?

- А. Адлер
- Б. І. Кант
- В. Г. Спенсер

152. Основу суті людини складає природжене чуття неспокою. Почуття неспокою породжує бажання позбавитися нього, що лежить в основі мотивації вчинків. Все, що людина робить, породжується трансформацією цього почуття - хто так вважав?

- А. К. Хорні
- Б. З. Фрейд
- В. І. Фіхте
- Г. І. Кант

153. Хто започаткував положення про "ідентичність" особистості як центральну властивість людини, що сигналізує їй про нерозривний зв'язок з навколишнім соціальним світом?

- А. Е. Еріксон
- Б. З. Фрейд
- В. І. Фіхте
- Г. І. Кант

154. Центральною ланкою особистості є "Я-концепція", що породжується у взаємодії з іншими, самооцінка, уявлення про себе,- хто так вважав?

- А. К. Роджерс
- Б. З. Фрейд
- В. Е. Фромм
- Г. Х. Вольф

155. Маслоу належить до якої течії в психології?

- А. до так званої гуманістичної психології
- Б. до психоаналізу
- до екзистенціалізму
- до феноменологічної психології

156. Хто є засновником логотерапії?

- А. В.Франкл
- Б. З.Фрейд
- В. І.Фіхте
- Г. І.Кант

157. Ядро особистості утворюють гуманістичні потреби в добрі, моральності, доброзичливості, з якими народжується людина і які вона може реалізувати а певних умовах,-хто з названих нижче вчених так вважав?

- А. Маслоу
- Б. З.Фрейд
- В. В.Дюргейм
- Г. К.Юнг

158. Адлер, як вчений, належав до якого напрямку?

- А. до психоаналізу
- Б. до екзистенціалізму
- В. до неотомізму
- Г. до логотерапії

159. Гріховність є головною рисою людини на думку - в яку епоху так вважали?

- А. філософії середніх віків
- Б. психоаналітиків
- В. гуманістичної психології
феноменологічної психології

160. Хто з названих нижче вчених належав до панпсихізму

- А. П.Тейяр де Шарден
- Б. І.Кант
- В. Р.Декарт
- Г. Б.Паскаль

161. Хто з нижче перерахованих вчених розвивав ідеї панпсихізму?

А. П.Тейяр де Шарден

Б. І.Кант

В. Р.Декарт

Г. Б.Паскаль

162. Який напрямок вперше пропанує діялельний підхід до оволодіння процесом мислення вперше запропонувала

А. німецька класична філософія

Б. психоаналітична філософія

В. феноменологічна психологія

Г. гештальт-психологія

163. Коли почала формуватись експериментальна психологія?

А. в ХІХ ст

Б. в добу античності

В. в ХХ ст

Г. в середні вікі

164. Коли психологія відокремлюється в окрему галузь гуманітарного знання?

А. ХІХ ст

Б. в добу античності

В. в ХХ ст

Г. в середні вікі

Рекомендована література:

Основна література:

1. Токарева Н. М. Історія психології: від витоків до епохи Просвітництва : підручник. Кривий Ріг : Р. А. Козлов, 2022. Частина I. 384 с.
2. Гейз Н. Коротка історія психології / переклад з англ. А. Цимбал. Київ : Наш формат, 2025. 320 с.
3. Євдокімова О. О. Історія психології : навчальний посібник. 2-ге вид. допов. Харків : ХНУВС, 2020. 320 с.
4. Історія психології : навчальний посібник / уклад. О.А. Логвіна, Ю.П. Данчук. 2-ге вид. доп. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2022. 108 с.
5. Жуков С. М., Жукова Т. В. Історія психології : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2022. 230 с.
6. Історія психології : конспект лекцій / уклад. Н. І. Меленчук. Одеса : МГУ, 2024. 111 с.
7. Історія психології : навчально-методичний посібник / уклад. О. В. Джежик, К. М. Король. Одеса : Одеська юридична академія, 2025. 107 с.
8. Кальницька Ю. Історія соціальної психології в Україні: друга половина XIX – початок XX століття : хрестоматія. Кропивницький : ІмексЛТД, 2021. 264 с.

Допоміжна література

1. Романець В. А., Маноха І. П. Історія психології XX століття : навчальний посібник. 3-тє вид. Київ : Либідь, 2017. 1056 с.
2. Маслюк А. М. Психологічна думка української діаспори XX століття : монографія. Ніжин : Лисенко М. М., 2019. 491 с.
3. Історія психології: від античності до початку XX століття : навч. посібник / уклад. О. П. Коханова. Київ : НВП «Інтерсервіс». 2016. 235 с.

4. Османова А. Історія психології : підручник. Київ: КиМУ, 2017. 292с.
5. Роменець В. А. Історія психології епохи Просвітництва. Київ : Вища школа. 2017. 568 с.
6. Становлення психологічної думки в Україні : провідні ідеї та історія розвитку : колективна монографія / В. В. Турбан, Л. З. Сердюк, Ю. Т. Рождественський та ін. ; за ред. В.В. Турбан. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 306 с.
7. Тертична Н.А. Історія психології : навчальний посібник. Київ : Книга-плюс, 2018. 352 с
8. Фельдман Ю. І. Історія психології: психосоматичний підхід : навчально-методичний посібник. Харків : Діса-плюс, 2016. 184 с.
9. Варшавська Ю., Петінова О. Б. Співвідношення душі і тіла у Платона (на основі «Федона»). *Освіта та соціалізація особистості* : матеріали XII Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 18-19 квітня 2024 р.). Одеса, 2024. С. 21-28.
10. Джонс Е. Психоаналітичний портрет особистості Зигмунда Фрейда. *Психологія і суспільство*. Т. 89 № 1. С. 90-109.
11. Костицький М. Психологічні погляди Піфагора. *Юридична психологія*. 2020. Вип. 26(1). С. 7-12.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Плані емінарських занять, ключові поняття, питання для контролю і самоконтролю.....	5
Тестові з завдання.....	17
Рекомендована література.....	53

Навчальне видання

Історія психології

плани семінарських занять, ключові
поняття, питання для контролю і самоконтролю, творчі завдання, вправи,
тести

Укладачі: **Суріна** Ганна Юріївна

Мірошкіна Наталія Валеріївна

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Таймс.
Ум. – друк. арк. Тираж прим.

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, буд. 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.